

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

«ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ»

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΕΥΠ		
ΤΜΗΜΑ	ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	M-5063	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	3
Σύνολο		3	3
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ (ΜΓΥ) ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ (ΕΥ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://midw.uniwa.gr/course/vioithiki-sto-choro-tis-ygeias/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Το μάθημα προσφέρει βασικές θεωρητικές γνώσεις που αφορούν στον διεπιστημονικό κλάδο της Βιοηθικής, ο οποίος, ως κλάδος της εφαρμοσμένης ηθικής, επεξεργάζεται και διερευνά, με βάση ένα σύνολο ηθικών αρχών και κανόνων, τα ζητήματα που προκύπτουν από της βιο-ιατρικές καινοτομίες και της εφαρμογές της. Η ύλη του μαθήματος βασίζεται σε επιστημονικώς τεκμηριωμένη γνώση που εφοδιάζει επαρκώς τη/το φοιτήτρια/φοιτητή, ώστε να δύναται να προσεγγίσει επιστημονικά το συγκεκριμένο πεδίο.

Στόχος του μαθήματος είναι να εφοδιάσει την/τον φοιτήτρια/φοιτητή με την απαραίτητη επιστημονική γνώση, ώστε να είναι σε θέση να προσεγγίσει εννοιολογικά ηθικές, δεοντολογικές και ανθρωπιστικές αξίες, να της ερμηνεύσει, να της επεξεργαστεί κριτικά και να της εφαρμόσει στο κλινικό πεδίο για την επίλυση ηθικών και δεοντολογικών διλημμάτων. Μέσω του μαθήματος, η/ο φοιτήτρια/φοιτητής εξοικειώνεται με βασικές αρχές και μεθόδους της ηθικής επιστήμης και δύναται να αναπτύξει κατάλληλη επιχειρηματολογία, ώστε να αντιμετωπίσει προβλήματα ηθικού περιεχομένου στον χώρο της υγείας και στο πεδίο της κλινικής πρακτικής.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος η/ο φοιτήτρια/φοιτητής θα:

- ✧ Είναι σε θέση να γνωρίζει, να αναλύει, να ερμηνεύει και να εφαρμόζει τις βασικές αρχές ηθικής και δεοντολογίας στο κλινικό μαιευτικό πεδίο.
- ✧ Είναι σε θέση να συνεργασθεί με επαγγελματίες εντός και εκτός του χώρου της υγείας και να επεξεργαστεί ρυθμίσεις και κανόνες, λαμβάνοντας μέρος σε διεπιστημονικά συμβούλια και επιτροπές βιοηθικής και δεοντολογίας.
- ✧ Είναι σε θέση να ασκήσει συμβουλευτικό ρόλο, καθώς και να υλοποιήσει και να

εφαρμόσει εξειδικευμένα κλινικά πρωτόκολλα για την επίλυση ζητημάτων ηθικού περιεχομένου σε νοσοκομεία και της υγειονομικούς χώρους. ✧ Είναι σε θέση να αξιολογήσει κριτικά την ανάπτυξη πρωτοκόλλων για τη διεξαγωγή οποιασδήποτε μορφής έρευνας. ✧ Είναι σε θέση να προσεγγίζει σφαιρικά τα βιοηθικά διλήμματα κατά την καθημερινή κλινική πρακτική και να εκφράζει τεκμηριωμένη άποψη.
Γενικές Ικανότητες
Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας Άσκηση κριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης Ανάληψη πρωτοβουλιών Υπευθυνότητα.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή στην Βιοηθική. Ορισμοί. Ιστορική αναδρομή.
2. Ηθικές θεωρίες: Συνεπειοκρατική, Δεοντολογική, Αρεταϊκή
3. Μέθοδοι – Αρχές Βιοηθικής - Προβλήματα – Σύγχρονα ζητήματα.
Διεπιστημονική προσέγγιση – Επιτροπές Βιοηθικής – Εκπαίδευση.
4. Βιοηθικό δίλημμα. Βιοηθική απόφαση. Βιοηθικά διλήμματα που σχετίζονται με την αναπαραγωγή.
5. Υποστήριξη της ανθρώπινης ζωής. Η έννοια του «προσώπου». Η ηθική αξία των ανθρώπινων εμβρύων, νεογνών και βρεφών.
6. Ιατρικές και νοσηλευτικές παρεμβάσεις στα όρια της ανθρώπινης βιωσιμότητας – παροχή φροντίδας στη «γκρίζα ζώνη» - «Μάταιη» ή «ιατρικώς ανώφελη» θεραπεία. Κλινικές περιπτώσεις στην παγκόσμια βιβλιογραφία.
7. Ηθική δικαιολόγηση ή απόρριψη στην εφαρμογή ορίων κατά την παροχή της μαιευτικής και νεογνικής φροντίδας; Αρχές και κριτήρια που εφαρμόζονται.
8. Λήψη απόφασης με βάση την αρχή της εγγενούς αξίας της ανθρώπινης ζωής ή την αρχή της ποιότητας της ζωής. Το πρότυπο του «καλύτερου συμφέροντος». Η άποψη των «ορίων» για τα νεογνήνα.
9. Διαδικασία λήψης βιοηθικών αποφάσεων κατά την παροχή μαιευτικής φροντίδας σε έγκυο/λεχιάδα, νεογνήνο/βρέφος. Παρουσίαση κλινικών σεναρίων (case studies).
10. Πρωτόκολλα λήψης κλινικών αποφάσεων ηθικού περιεχομένου κατά τη μαιευτική φροντίδα. Στρατηγικές και προσεγγίσεις (παρεμβατική, στατιστική, εξατομικευμένη) που ακολουθούνται.
11. Εγκεφαλικός μητρικός θάνατος μετά τον τοκετό. Ορισμός – διαδικασία διάγνωσης – δωρεά οργάνων. Αποφάσεις για το «τέλος» της ζωής στην αρχή της ζωής – τεχνητή παράταση της ζωής της ΜΕΝΝ.
12. Βιοηθικοί προβληματισμοί στο μαιευτικό χώρο: υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, παρένθετη μητρότητα, προγεννητικός έλεγχος, αμβλώσεις, ιατρικό απόρριπτο στη μαιευτική πράξη, ιατρογενής βλάβη, κλινικές δοκιμές σε έμβρυα, νεογνά/βρέφη, ανήλικα παιδιά, νεογνική και μητρική ευθανασία, ανακουφιστική αγωγή, μαιευτική ευθύνη/κλινικό σφάλμα, ιατρικός πατερναλισμός, γενετική καθοδήγηση, ευγονική.
13. Ενήμερη συγκατάθεση γονέων. Το ζήτημα της αντιπροσωπευτικής συγκατάθεσης (proxyconsent), όταν οι ασθενείς είναι νεογνά/βρέφη/παιδιά. Η αρχή της

«υποκατάστατης κρίσης». Τα δικαιώματα των γονέων στη λήψη ηθικής απόφασης και το συμφέρον της οικογένειας. Συμβουλευτική γονέων.
14. Βρεφοκτονία. Ποιότητα ζωής στα νεογνά με σοβαρές συγγενείς ανωμαλίες. Ποιος αποφασίζει; Ο ρόλος των γονέων, της μαιάς και των υπολοίπων επαγγελματιών υγείας στη λήψη ηθικής απόφασης.
15. Θεσμικό πλαίσιο λήψης ηθικών αποφάσεων στη μαιευτική πράξη. Διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες. Περιορισμοί στην έκδοση ενιαίου προτύπου συστάσεων και πρωτοκόλλων.
16α. Η ηθική της γονεϊκότητας. Δικαίωμα στη γονεϊκότητα. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των βιολογικών γονέων. Αυτονομία παιδιών.
16β. Η πρόκληση της διαπολιτισμικής Βιοηθικής. Πρακτική – Αξίες – Πεποιθήσεις.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο εκπαίδευση	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	- Χρήση Power point presentations - Υποστήριξη μαθησιακής διδασκαλίας μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class. - Χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και της ιστοσελίδας του τμήματος για την επικοινωνία με τις/τους φοιτήτριες/φοιτητές.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	29
	Συγγραφή εργασίας σε μελέτη περίπτωσης /μελέτη βιβλιογραφίας	25
	Διαδραστική διδασκαλία	10
	Αυτόνομη μελέτη	41
	Σύνολο	105
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Αξιολόγηση φοιτητών/φοιτητριών: Α. Γραπτή εξέταση (ΓΕ) (60%). Όταν ολοκληρωθεί ο συνολικός αριθμός των διαλέξεων, οι φοιτήτριες/φοιτητές απαντούν σε ένα σύνολο ερωτήσεων στα ελληνικά. Οι ερωτήσεις απαιτούν: α. σύντομες απαντήσεις είτε, β. διεξοδική ανάλυση και ανάπτυξη του θέματος είτε, γ. αξιολόγηση και κριτική ανάλυση της κλινικού σεναρίου (casestudy) είτε, δ. είναι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής είτε, δ. έναν συνδυασμό των παραπάνω. Η βαθμολογία της γραπτής ή προφορικής εξέτασης εκφράζεται με την κλίμακα από μηδέν έως δέκα (0-10). Βάση επιτυχίας της γραπτής εξέτασης είναι το πέντε (5). Β. Ατομική (ΑΓΕ) ή Ομαδική (ΟΓΕ) γραπτή εργασία (40%) (υποχρεωτική). Η βαθμολογία της ατομικής ή ομαδικής γραπτής εργασίας εκφράζεται με την κλίμακα από μηδέν έως δέκα (0-10). Βάση επιτυχίας είναι το πέντε (5).	

	Ο βαθμός του μαθήματος (BM) είναι το άθροισμα ΓΕx60% + ΑΓΕ/ΟΓΕx40%=BM. Βάση επιτυχίας είναι το πέντε (5). Τα κριτήρια αξιολόγησης των φοιτητριών/φοιτητών είναι ρητά προσδιορισμένα, εμπεριέχονται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα (e-class), στην οποία έχουν πρόσβαση όλες/όλοι οι φοιτήτριες/φοιτητές με τη δήλωση του μαθήματος.
--	---

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία:

1. Κανελλοπούλου-Μπότη Μ., Παναγοπούλου-Κουτνατζή Φ. (2014). *Ιατρική ευθύνη και Βιοηθική. Σύγχρονες προσεγγίσεις και προοπτικές του μέλλοντος*. Ιατρικές εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης.
2. Λυκερίδου Αικ. (2011) Κανόνες Ηθικής και Δεοντολογίας. *Νομοθεσία Μαιών/των*. 2^η έκδοση. Εκδ. Λαγός, Αθήνα.
3. Λυκερίδου Αικ. (2003) Δεοντολογία Μαιών/των – Νομοθεσία και κανόνες άσκησης του επαγγέλματος. Εκδ. Zymel, Αθήνα.
4. Τσινόρεμα Σ. και Λούης Κ. (2013). Θέματα Βιοηθικής. Η ζωή, η κοινωνία και η φύση μπροστά της προκλήσεις των Βιοεπιστημών. *Εκδόσεις Πανεπιστημίου Κρήτης*.

Ξενογλώσση Βιβλιογραφία:

1. Devettere R.J. (2010) *Practical Decision Making in Health Care Ethics: Cases and Concepts*. 3rd edition. Georgetown University Press, USA.
2. Elsevier S. (2015) *Legal and Ethical Issues for Health Professions*, 3rd Edition. Elsevier, Inc, China
3. Garrett T., Baillie H. M., Garrett R. M., McGeehan J. F. (2010) *Health Care Ethics: Principles and Problems*. 5th Edition. Pearson Education, Inc.
4. Hooker B. (2012). *Developing Deontology: New Essays in Ethical Theory*. Wiley-Blackwell, USA.
5. Jones S. R. (2000) *Ethics in Midwifery*. 2nd edn. Mosby. Edinburgh
6. Morrison E.E. (2014) *Health Care Ethics: Critical Issues for the 21st Century*. 3rd Edition. Jones και Bartlett Learning, LLC, USA.
7. McLean S. (2010) *Autonomy, Consent and the Law. (Biomedical Law και Ethics Library)*. 1st Edition. Routledge, Taylor και Francis Group, USA.
8. Norvin R. (2010) *The ethics of Parenthood*. Oxford University Press, Inc, Oxford.
9. Pozgar G.D., Santucci N. (2016) *Legal Aspects of Health Care Administration*. 12th Edition. Jones και Bartlett Learning, LLC, USA.
10. Powers M., Faden R. (2008) *Social Justice: The Moral Foundations of Public Health and Health Policy (Issues in Biomedical Ethics)*. Oxford University Press, UK.
11. Singer P. A. και Viens A. M. (2008) *The Cambridge Textbook of Bioethics*. Cambridge University Press.
12. Vaughn L. (2016) *Bioethics: Principles, Issues and Cases*. Oxford University Press.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- AMA Journal of Ethics
- American Journal of Bioethics
- Bioethics
- BMC Medical Ethics
- Ethics
- European Journal of Bioethics
- International Journal of Bioethics

- Journal of Clinical Ethics
- Journal of Clinical Research και Bioethics
- Journal of Global Ethics
- Journal of Hospital Ethics
- Journal of Medical Ethics
- Journal of Practical Ethics
- Midwifery
- Nursing Ethics
- Public Health Ethics
- The journal of Ethics
- The Journal of Law, Medicine και Ethics
- Theoretical Medicine και Bioethics